

داغ‌هایی که به مناسبت یک روز جهانی تازه می‌شود؛

دیپلماسی فرافکنی و بحران‌های لاینحل زیست‌محیطی

سعیده علیپور

دیروز روز جهانی محیط‌زیست بود. روزی که چند سالی است معنای خاصی یافته است؛ بحران گرمایش زمین، بحران مشترک بین جوامع است و کشورهای مختلف، در درجانی هر چند متفاوت، با آن دست‌وپنجه‌نرم می‌کنند. اینجا در خاورمیانه بحران به شکلی عمیق تری روی نامیمونش را نشان داده است. با این حال نه تنها عزمی برای علاج این فاجعه شکل نگرفته که حتی بحران‌های منطقه‌ای و سیاست‌های داخلی و دیپلماسی فرافکنی سبب شده است تا اقدامات برای مقابله با بحران کند، ناقص و ناکارآمد باشد.

از بحران ریزگرد گرفته تا بحران آب، از آلودگی آب و هوای خاک تا فرونشست زمین، از نابودی جنگل‌ها تا خشکسالی رودخانه‌ها و دریاچه‌ها و تالاب‌ها... اینها البته گوشه‌ای از مشکلاتی است که محیط‌زیست در منطقه و به صورت مشخص در ایران با آن روبروست. با این وجود هنوز برخی سوءمدیریت‌ها و برخورد با فعالان محیط‌زیستی و دیپلماسی ناموفق در منطقه و تحریک‌های خارجی کار را برای کاهش لطمات این تغییرات اقلیمی سخت و گاهی غیرممکن کرده است.

فرافکنی بحران‌های محیط‌زیستی

شروع سال ۱۴۰۱ مصادف شد با تشدید قابل توجه بحران ریزگرد، در حالی بخش‌هایی از منطقه و کشور سال‌هاست با بحران ریزگرد دست‌وپنجه‌نرم می‌کنند که آغاز بادهای بهاری ۱۴۰۱ این بحران را به مرکز کشور هم رساند به طوری که شرایط در تهران برای چندین روز فوق بحرانی ارزیابی شد. رسیدن این گرد و خاک‌ها از غرب کشور به مرکز و شرق، نتیجه سال‌هایی توجهی به بحران ریزگرد در غرب و به خصوص در خوزستان بود. حتی در کنار کارشناسان محیط‌زیست، رئیس سازمان محیط‌زیست هم به این نکته اذعان داشته و در خصوص آن هشدار داده است. نتایج مطالعات منشایابی خارجی نشان می‌دهد که منشأ اصلی ریزگردها کشور عربستان، عراق و سوریه هستند. اما دیپلماسی شکننده ایران و عربستان در سال‌های اخیر کار را برای مذاکره و همکاری در این

حالی بخش‌هایی از منطقه و کشور سال‌هاست با بحران ریزگرد دست‌وپنجه‌نرم می‌کنند که آغاز بادهای بهاری ۱۴۰۱ این بحران را به مرکز کشور هم رساند به طوری که شرایط در تهران برای چندین روز فوق بحرانی ارزیابی شد. رسیدن این گرد و خاک‌ها از غرب کشور به مرکز و شرق، نتیجه سال‌هایی توجهی به بحران ریزگرد در غرب و به خصوص در خوزستان بود. حتی در کنار کارشناسان محیط‌زیست، رئیس سازمان محیط‌زیست هم به این نکته اذعان داشته و در خصوص آن هشدار داده است. نتایج مطالعات منشایابی خارجی نشان می‌دهد که منشأ اصلی ریزگردها کشور عربستان، عراق و سوریه هستند. اما دیپلماسی شکننده ایران و عربستان در سال‌های اخیر کار را برای مذاکره و همکاری در این

نگاهی به مواردی چون مرگ توله یوزهای ایرانی و ادامه فعالیت برای ساخت پترووشیمی میانکاله و نحوه برخورد با رسانه‌ها و فعالان دلسوزی که خواهان توقف پروژه‌های آسیب‌رسان به کشور هستند نشان می‌دهد که متأسفانه نگاه همدلانه‌ای به دوستاران محیط‌زیست از سوی دولت وجود ندارد و موضوع بحران مسئولان امر جدی نیست

متحد منعقد شد و کشورها متعهد شدند تا با کاهش مصرف سوخت‌های فسیلی و متعاقب آن کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و همچنین کمک به یکدیگر و کشورهای درحال توسعه برای افزایش ضریب نفوذ استفاده از انرژی‌های تجدیدپذیر، در نهایت به فریاد کره زمین رسیده و مانع از تغییرات ناخوشایند در محیط‌زیست شوند. اما در این میان نقش ایران چیست؟

با اینکه ایران در حوزه صنعتی وضعیت قابل توجهی در جدول مقایسه‌ای کشورهای جهان ندارد، اما در حوزه انتشار گازهای گلخانه‌ای و دی‌اکسید کربن که معمولاً نتیجه تولیدات پرشمار صنعتی است، در بین صاحب‌صنعتان دنیا دیده می‌شود! هر چند برخی کارشناسان، توسعه نامتوازن و سیاست‌گذاری‌های اشتباه را دلیل بالا رفتن میزان آلودگی قابل توجه در ایران می‌دانند، اما بسیاری هم معتقدند به دلیل «تحریم»، تکنولوژی‌های روز دنیا به ایران نمی‌رسد و عملاً چرخ‌های صنعت در کشور با انبوهی از چرخ‌کننده‌های فرسوده و تکنولوژی‌های قدیمی آلوده با استانداردهای سال‌های پیش به حیات خود ادامه می‌دهد و همین موضوع کار را برای اجرای استانداردهای روز و کاهش تولید دی‌اکسید کربن در ایران سخت کرده است و عملاً دود این تحریم به چشم محیط‌زیست ایران و منطقه و جهان می‌رود.

فهرست بلندبالای چالش‌های ایران

کافی است تنها به کارنامه چند سال اخیر وضعیت محیط‌زیستی ایران بنگریم تا متوجه شویم بحران محیط‌زیست در کنار بی‌توجهی‌ها، با سرعت قابل توجهی افزایش می‌یابد. در حالی بحران کمبود آب و کاهش منابع آب‌های زیرزمینی در یکی دو ساله اخیر سبب افزایش اعتراضات اجتماعی شده که شاهدیم سایر بخش‌های محیط‌زیست هم با بحران‌های جدی دیگری مواجه است.

از غارت و آتش‌سوزی جنگل‌ها گرفته تا تجاوز به حریم دریاوردخانه‌ها. از جنگل‌خواری تا کوه‌خواری، از ساخت معدن در دل جنگل‌های هیرکانی تا آتش‌سوزی‌های عمدی و بی‌توجهی. از اجرای پروژه‌های نفتی و پتروشیمی در تالاب‌ها و جنگل‌ها به پهنانه توسعه اقتصادی تا عدم باز یافت و دپوی زباله‌های در بستر رودخانه و جنگل. از مرگ پرندگان مهاجر تا بیم نابودی معدود گونه‌های نادر به جامانده

کارشناسان محیط‌زیست هر چند موارد اشاره شده از سوی رئیس سازمان محیط‌زیست را در بروز این مشکلات بی‌اثر نمی‌دانند؛ اما معتقدند، سوءمدیریت‌های بزرگ‌تری در ایران کانون‌های بزرگ‌تری از ریزگرد را در داخل کشور ایجاد کرده است و نمی‌توان نظری می‌رسد هنوز نوع نگاه به این حوزه اصلاح نشده و مسئولان امر به جای حل بحران و به دنبال مقصر هستند و دشمنان خارجی و داعش را دلیل این گرد و خاک‌های دانند.

علی سلماجقه، رئیس سازمان محیط‌زیست کشور پس از بازگشت از سفر اخیر خود از عراق و سوریه گفت: «یکی از راه‌هایی که دشمن، کشورها را تحت تأثیر قرار خواهند داد مسائل مربوط به محیط‌زیست است. در سفر به عراق و سوریه که منشأ اصلی ریزگردها به کشور ما محسوب می‌شوند، شاهد بودیم که مناطقی که کانون اصلی گرد و غبار هستند، در دست گروه‌های متخاصم بود. در «دیرالزور» سوریه و «دیاله» عراق که کانون شماره یک ریزگردهاست گروه‌های داعشی و کشورهای بیگانه حضور داشتند. به همین دلیل شرایط به گونه‌ای شده که طی چند سال اخیر اجازه کشت به مردم داده نشده است. لذا مردم از آن مناطق کوچ کرده و راه‌های رها شده است و سبزی و رطوبت زمین از بین رفته است». سلماجقه این عوامل انسان‌ساز و مانورهای نظامی و درگیری را سبب ایجاد کانون گرد و خاک دانسته و افزود: «خاک این مناطق به پودر تبدیل شده. خاک پودری با سرعت بسیار کم باد نیز حرکت می‌کند و این یک نوع ترور بی‌سیم محیط‌زیستی است».

نتایج مطالعات منشایابی خارجی نشان می‌دهد که منشأ اصلی ریزگردها کشور عربستان، عراق و سوریه هستند. اما دیپلماسی شکننده ایران و عربستان در سال‌های اخیر کار را برای مذاکره و همکاری در این باره و حل بحران در منطقه سخت کرده و در مورد عراق و سوریه هم اقدامات جدی صورت نگرفته است

حیوانات وحشی، از شکارهای غیرمجاز بی‌ضابطه تا نبود شمار کافی محیط‌بان برای دفاع از طبیعت بی‌دفاع کشور... در این میان نگاهی به مواردی چون مرگ توله یوزهای ایرانی و ادامه فعالیت برای ساخت پتروشیمی میانکاله و نحوه برخورد با رسانه‌ها و فعالان دلسوزی که خواهان توقف پروژه‌های آسیب‌رسان به کشور هستند نشان می‌دهد که متأسفانه نگاه همدلانه‌ای به دوستاران محیط‌زیست از سوی دولت وجود ندارد و موضوع بحران زیست‌محیطی هنوز برای مسئولان امر جدی نیست.

وضعیت نامعلوم مدافعان محیط‌زیست

اینگر آندرسن، مدیر اجرایی برنامه محیط‌زیست سازمان ملل دیروز در حساب کاربری خود در توئیتر ضمن درخواست برای آزادی فعالان محیط‌زیست در ایران نوشت: «ما تنها یک زمین داریم و کسانی که به دنبال حفاظت آن هستند نباید به خاطر این کار مورد پیگرد قرار گیرند». اشاره او به هشت فعال محیط‌زیست است که بهمن ۱۳۹۶ در جریان پرونده امنیتی معروف فعالان محیط‌زیست دستگیر شدند و هنوز هم با وجود بازداشت وضعیت پرونده آنها مشخص نیست. در کنار وضعیت نامعلوم این فعالان محیط‌زیست، دیگر فعالان و دوستداران محیط‌زیست نیز جایگاهی برای حل بحران‌های محیط‌زیستی در کشور ندارند. معمولاً با صدای آنها شنیده نمی‌شود یا به بهانه‌های واهی از اعتراضاتشان جلوگیری می‌شود. شاید به همین دلیل است که برخی معتقدند چالشی که این روزها محیط‌زیست کشور با آن دست‌وپنجه‌نرم می‌کند؛ بیشتر از بحران‌های محیطی، دلسوزی روزافزون دوستداران محیط‌زیست است.

خانواده‌های قربانیان بیشتر رسیدگی و توجیه شود تا تأمین بیمه و معیشت فرزندان و بازماندگان قربانیان ساختمان را در دستور کار خود قرار دهند.

شهردار آبادان استعفا کرد

به دنبال ریزش ساختمان متروپل آبادان و انتشار خبرهایی از منابع قضایی مبنی بر بازداشت شهردار فعلی، سرتاج «حسین حمیدپور» شهردار آبادان استعفا خود را تقدیم اعضای شورای شهر آبادان کرد و اعضای شورا با استعفا حمیدپور موافقت کردند تا زمینه کنار رفتن از شهادت آبادان فراهم شود.

اغلب افرادی که هنوز در زیر آوار هستند، کارگران ساختمان متروپل هستند. تاکنون آمار دقیقی از تعداد افراد مفقودی منتشر نشده است. گرچه در فضای مجازی لیست‌های با نام افراد در حال انتشار است اما هنوز هیچ کدام به صورت تأیید یار نشده‌اند.

با این حال به نظر می‌رسد اغلب افراد در زیر آوار، کارگران هستند. منصور عیدانی یکی از این کارگران است که هنوز جسد او کشف نشده است. یکی از اعضای خانواده این کارگر می‌گوید: «یکی از بستگان ما به نام منصور عیدانی هنوز زیر آوار مانده است. بیش از ۱۲ روز که هیچ اطلاعی از او نداریم و نتوانستیم جسد او را پیدا کنیم».

عیدانی ادامه می‌دهد: «طبق آمار که از افرادی که در ساختمان متروپل شاغل هستند، گرفته‌ایم حدود ۱۱ تا ۱۲ نفر هنوز در زیر آوار هستند».

وی با اشاره به حضور خانواده‌های مفقودین در محل ساختمان متروپل عنوان می‌کند: «خانواده‌ها با گذشت این همه روز همچنان در محل حادثه متروپل حاضر می‌شوند و کماکان چشم‌انتظار عزیزان خود هستند».

عیدانی بیان می‌کند: «حدود ۱۲ روز است که خانواده‌ها داغ‌دار شده‌اند و تمام این مدت جسد متروپل به انتظار نشستند».

خانواده‌های مفقودین مقابل متروپل به انتظار نشسته‌اند؛ احتمالاً ۱۱ تا ۱۲ نفر هنوز زیر آوارند

روز گذشته در سیزدهمین روز فروریختن برج متروپل، پیکر چهل و دومین قربانی این فاجعه از زیر آوار بیرون کشیده شد.

در حالی که گمانه‌زنی‌های فراوانی در خصوص شمار مفقودان این حادثه و پیکرهای مفقود در آوار متروپل وجود دارد، بر اساس گزارش‌های میدانی به نظر می‌رسد تعداد مفقودان ۱۱ تا ۱۲ نفر باشند. دیروز احسان عباس پور، فرماندار آبادان

در گفت‌وگو با جماران در محل حادثه ریزش ساختمان متروپل در خصوص اعلام توقف جمع‌آوری جسد‌های مدفون اظهار کرد: «آواربرداری و جستجوی مفقودین همچنان ادامه خواهد داشت و هیچ خللی در این مساله نخواهد آمد. تلاش خود را خواهیم کرد که تمام آوارها برداشته شود و تمام مفقودین احتمالی را از زیر آوار خارج کنیم. مردم از نخستین لحظه در کنار ما بوده‌اند و به ما کمک کرده‌اند. شایعات در فضای مجازی بسیار زیاد است. مردم اخبار را از مبادی رسمی دنبال کنند تا مشکلی صورت نگیرد».

این در حالی است که وحیدی وزیر کشور اعلام کرده است که «فعالیت جمع‌آوری جسد‌های مدفون در زیر آوار به ترتیب با بیش از ۱۶ هزار و ۱۷۹ هزار پلاک غیر بومی بیشترین انباشت خود را تجربه کرده است. نشان می‌دهد مقصد‌های اول و دوم سفرهای اخیر مردم بوده‌اند و بیشترین سفر از استان تهران با تخلیه بیش از ۴۹۸ هزار خودرو انجام شده است».

شیوع اسهال و ویروسی حاد در کشور

رئیس اداره بیماری‌های منتقله از آب و غذای وزارت بهداشت گفت: بررسی‌هایی که در آزمایشگاه‌های مرجع وزارت بهداشت کشور انجام شده نشان می‌دهد آنچه که بیشتر از همه باعث بروز اسهال حاد شده، عوامل ویروسی است. مریم مسعودی فر افزود: اسهال‌های ویروسی نیازی به مصرف آنتی‌بیوتیک ندارد و باید از مصرف خودسرانه آنتی‌بیوتیک مگر به صلاح دید پزشک خودداری شود.

رکوردشکنی در سفر جاده‌ای طی روزهای گذشته

سفر ایرانی‌ها در روزهای گذشته نسبت به همین ایام در سال ۱۴۰۰ افزایش بیش از ۶۰ درصدی را تجربه کرده. گزارش ایسنا، بر اساس گزارش مرکز مدیریت راه‌های ایران، تنها در روز جمعه بیش از دو میلیون و ۲۱۸ هزار و ۵۱۲ وسیله نقلیه در محورهای مواصلاتی کشور تردد کردند و نقشه تخلیه و انباشت خودروها در سراسر کشور نشان می‌دهد که استان‌های مازندران و گیلان به ترتیب با بیش از ۱۶۸ هزار و ۱۷۹ هزار پلاک غیر بومی بیشترین انباشت خود را تجربه کرده است. نشان می‌دهد مقصد‌های اول و دوم سفرهای اخیر مردم بوده‌اند و بیشترین سفر از استان تهران با تخلیه بیش از ۴۹۸ هزار خودرو انجام شده است.

گرد و خاک در نوار مرکزی کشور طی چند روز آینده

رئیس مرکز ملی پیش‌بینی و مدیریت بحران مخاطرات وضع هوا ضمن تشریح وضعیت آب و هوای شهرهای کشور از بروز گرد و خاک طی سه روز آینده در نقاط مرکزی کشور خبر داد. به گزارش ایسنا، صادق ضیاییان گفت: دمای هوا از سهشنبه (۱۷ خرداد) در گیلان و از چهارشنبه (۱۸ خرداد) در اردبیل، مازندران و گلستان به طور محسوسی کاهش می‌یابد.

تصادف خونین با ۸ کشته در هرمزگان

رئیس پلیس راه هرمزگان گفت: بمبادا یکشنبه در جریان یک تصادف خونین خودروی پژو با یک دستگاه تانکر در جاده بندر خمیر ۸ نفر جان باختند. پلیس راه اعلام کرد که علت وقوع این سانحه دلخراش سرعت زیاد خودروی پژو و خواب‌آلودگی راننده این خودرو بوده است.

سراهنه دور ریز غذا در ایران چقدر است؟

بر اساس برآورد سازمان ملل، ایرانی‌ها در منطقه خاورمیانه کمترین سراهنه دور ریز غذا دارند.

به گزارش ایران، برنامه محیط‌زیست سازمان ملل میزان حیث و میل سالانه غذا در ایران را حدود ۵.۹ میلیون تن برآورد و اعلام کرد هر ایرانی به طور میانگین ۷۱ کیلوگرم غذا در سال دور می‌ریزد.

بر اساس این گزارش هر ساله ۱۷ درصد غذای تولیدی در جهان که وارد بازار مصرف می‌شود به هدر می‌رود. این رقم معادل مصرف غذای ۶۹۰ میلیون نفر برای یک سال است.

یک اپیدمیولوژیست: تلقی پایان کرونا خوش‌بینی کاذب است

یک اپیدمیولوژیست با اشاره به لزوم طی کردن ۴ مرحله برای ریشه‌کنی کرونا، گفت: موضوع مشخص، این است که هنوز در مرحله پاندمی هستیم؛ در شرایط فعلی باید هوشیاری خودمان را حفظ کرده و اپیدمی را تمام شده تلقی نکنیم و دچار خوش‌بینی‌های کاذب نشویم.

به گزارش ایسنا، حمید سسوری گفت: اگر بخواهیم فقط بر پایه بستری و مرگ‌ومیر به وضعیت اپیدمی نگاه کنیم، اپیدمی نه تنها در کشور ما، بلکه در همه جهان روند کاهش معناداری داشته است که من نام آن را آتش‌سوزی یک‌طرفه ویروس علیه جامعه بشری گذاشتم.